

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio secunda. Vtrum actus liberi, & contingentia futura cadant sub
obiecto huius scientiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

Obiectio.

Responsio.

Responsio
ad argumē-
ta.

Caiet.

Angelo. Videt enim per hanc scientiam non solum singularia materialia, sed etiam ipsos Angelos, clare & perfecte comprehendendo eorum naturas, & intuendo eorum existentias melius, quam ab anima separata, vel ab ipsis Angelis cognoscantur: quæ omnia eisdem rationibus, & coniecturis ostenduntur. Quod vero Scotus supra dictis quæst. 4. obijcit, non posse cognitionem intuitivam harum rerum quoad existentias earum pertinere ad scientiam per se infusam, atq; adeo neque esse perfectiorem in anima Christi, quam in Angelis: quia hæc cognitio fit immediate ex præsentia obiecti concurrente intellectu sua propria virtute, hæc, inquam, obiectio supponit falsum fundamentum, scilicet, cognitionem intuitivam non fieri mediante specie, quod falsum est, ut in sensibus etiam externis patet. Et deinde etiam si species non esset necessaria ex parte luminis infusi, posset intellectus Christi altiori modo intueri hæc ipsa obiecta præsentia per hanc scientiam, quam posset homo, vel Angelus per naturale lumen: hoc igitur modo possunt hæc res singulares, etiam in ordine ad cognitionem intuitivam, ad obiectum huius scientiæ pertinere.

Ad rationem ergo dubitandi in principio positam, negatur consequentia; quia lumen, seu scientia superioris ordinis potest habere uniuersale obiectum, quod non solum res superiores, sed etiam inferiores complectatur. Ad confirmationem, negatur, sufficere animæ Christi scientiam harum rerum cō naturalem animæ humanæ, quia illa est imperfecta, & ideo habere debuit aliam altioris ordinis.

Ad fundamentum vero Scoti quoad primam eius partem respondetur primo, non oportuisse, ut de singulis indiuiduis haberet singulas species intelligibiles, hoc enim, ad summū, habet locum in scientia naturali suo genere acquisita: at vero species infusa potest vna repræsentare, & totam specificam naturam, & omnia eius indiuidua, ut bene Caietan. hic, & art. 6. Deinde indiuidua substantialia futura, finita sunt, & per speciem perfectam vnius indiuidui, possunt cognosci ab anima Christi accidentia eius, ut, verbi gratia, per speciem vni⁹ Angeli omnes cognitiones eius, licet in infinitum multiplicentur. Quod si fortasse potuit Christus cognoscere per hæc scientiam omnia indiuidua substantialia contenta in potentia creaturæ, etiam si nunquam futura sint, illa cognoscere potuit per species causarum, quas comprehendebat, & ita potuit per species finitas cognoscere omnia indiuidua etiam infinita. Quoad alteram vero partem respondetur, speciem infusam posse dici indifferentem ad repræsentandum, rem esse vel non esse, non negatiue, scilicet, quia neutrum repræsentare potest: sed positiue, quia potest esse principium cognoscendi vtrumque in obiecto, iuxta illius statum, seu exigentiam: quia, quando res existit, potest intellectus per speciem repræsentantem illam, & quidquid in illa est, & ad ipsam conuertere & illam intueri, prout in se est actu existens, & secundum omnes condiciones existentie, quod est, illam intueri.

SECTIO II.

Vtrum actus liberi, & contingentia futura cadant sub obiecto huius scientiæ.

Peter res naturales sunt in rebus creatis duo ordines rerum, quæ neque ab homine, neque ab Angelo possunt naturaliter cognosci, scilicet, actus liberi, & mysteria gratiæ: de quibus consequenter dicendum est, quomodo sub hanc scientiam cadant. Actus vero liberi, de quibus est præsens quæstio, considerari possunt, vel ut præsentis, vel ut futuri, vel ut præteriti: nam si tantum considerentur ut possibiles, pertinent potius ad ordinem rerum naturalium quatenus ut sic habent necessarium ordi-

nem cum ipsa potentia: loquimur enim de actibus connaturalibus ipsi potentia: eadem vero extratio de supernaturalibus, si ad potentiam eleuatam comparentur. Hic ergo actus, ut præsentis, dici solent cogitationes cordium: cum enim in quæstionem vertitur, an aliquis possit cognoscere cogitationes cordium, sub hac voce comprehenduntur omnes actus liberi intellectus & voluntatis actu existentes. Ut futuri vero, dicuntur futura contingentia, nam propriissima contingentia futurorum ex his actibus pendet, reliqua enim futura, quæ ex vario concursu rerum naturalium contingentiam habent, licet respectu vnius causæ proximæ contingentia sint, tamen respectu totius ordinis causarum naturalium necessario eueniunt, & ita dubium non est, quin anima Christi illa cognouerit per hanc scientiam, quia simpliciter pertinent ad ordinem rerum naturalium: de præteritis actibus liberis nihil dici solet, pauca tamen in fine subiiciam.

De actibus ergo liberis, & præsertim de futuris, est quædam sententia negans, animam Christi cognoscere illos per hanc scientiam, & consequenter illos pertinere ad obiectum huius scientiæ. Ita sentit D. Thomas in 3. distin. 14. quæstio. vnica, art. 3. & clarius quæst. 20. de verit. art. 6. Quod solet ex illis testimonijs Scripturæ probari, quibus dicitur, cognitionem harum rerum esse propriam Dei; ut et illud Isai. 14. *Annunciate nobis futura, & dicemus, quia ista estis vos: vnde neq; Angeli per species infusas hæc cognoscere possunt.* Sed difficius fundamentum huius sententiæ infra tractabitur, hoc enim constat nullius esse momenti: quia licet sic proprium Dei hæc cognoscere propria, & naturali scientia: tamen certum est, per lumen, & scientiam supernaturalem posse à creatura cognosci: alias neq; per scientiam beatam cognouisset hæc omnia anima Christi, neq; per lumen prophetium cognosci possent. Vnde nullum etiam lumen argumentum ex naturali scientia Angelorum, quia lumen, & species huius scientiæ per se infusa superioris ordinis sunt.

Dico ergo primo. Anima Christi cognouit per hanc scientiam cogitationes cordium, seu actus liberos existentes. Hæc est sententia Diui Thomæ hic, & omnium Thomistarum, quam communiter sequuntur Theologi in 3. distin. 14. & potest ex Scripturæ, & Patribus probabiliter colligi: constat enim, Christum hominem reuelasse hominibus has cogitationes, cognoscebat ergo illas: & quamuis referri possit hæc cognitio ad scientiam beatam, conuenienter tamen tribuitur etiam infusæ, quia hæc etiam scientia in suo ordine perfecta fuit, & Christus, non tantum ut beatus, sed etiam ut viator, fuit perfectissime dispositus ad docendam, & confirmandam fidem: vnum autem testimonium, quo illam confirmauit, fuit reuelatio cogitationum cordium. Et confirmatur, quia hæc cogitatio cogitationū cordium maxime spectat ad dignitatem Christi, & ad munus supremi iudicis, qui de his cogitationibus potissimum iudicaturus est: vnde non dicebat, quod in perfecta illarum cogitatione, & intuitione ab ipsius cogitantis voluntate, seu locutione penderet, etiam quoad scientiam, & cognitionem harum rerum in proprio genere. Deniq; in cognitione istorum actuum existentium fere nulla est difficultas, quia cum actu existant, de se iam habent sufficiens fundamentum, & intuitiue videri possint, si ex parte cognoscentis sit sufficiens principium: sed hoc facile dari potuit animæ Christi per lumen intellectuale, & species intelligibiles perfecte repræsentantes hos actus, prout in se sunt.

Diceat. Hi actus occultari possunt ab operante per solam voluntatem liberam, seu quamdiu per illam non manifestantur, hæc enim ratione occultantur Angelis, etiam si habeant species lumenq; sufficiens ad illos cognoscendos. Respondetur primum, fortasse non

non esse verum, per solam voluntatem posse hos actus occultari, vel reuelari, nisi quatenus ab hac voluntate pendet spiritualis locutio, quæ non fit sine impressione alicuius, vel speciei, vel modi, seu immutationis factæ in aliqua specie intelligibili ei, ad quem ordinatur locutio, quia immutatione indiget Angelus, ut possint hos actus cognoscere, non tamen anima Christi. Deinde, quamuis sola voluntas agentis liberi possit occultare hos actus respectu luminis seu cognitionis naturalis, non vero respectu luminis diuinitus infusi, per quod participatur vis quædam diuina ad intuehdos hos actus, sine dependentia à voluntate ipsius operantis.

Dico secundo. Etiam cognoscit anima Christi per hanc scientiam actus liberos futuros, seu futura contingentia, ita D. Thomas hic ad 3. & omnes Thomistæ. Scot. dist. 14. quest. 3. Durand. quest. 3. num. 6. Marfil. q. 10. art. 2. Et fundamentum est idem, quod in præcedenti conclusione, & in 1. scilicet. varijs modis explicatum est: nam si supponam, fieri posse, ut hæc futura cognoscantur aliqua scientia infusa extra visionem ipsius diuinitatis, facile probari potest, huiusmodi cognitionem debitam fuisse Christi anime, est enim necessaria ad perfectissimam prudentiam, & prouidentiam. Deinde pertinet ad consummatum donum prophetiæ, atq; adeo ad perfecte exercendum munus Doctoris, & ita sæpe Christus Dominus v. f. us est hoc dono prædicendi futura.

Solum ergo superest obscura difficultas circa id, quod hæc conclusio & ratio supponunt, scilicet, quomodo potuerit anima Christi hæc futura cognoscere per hanc scientiam: non enim cognouit illa obscure (vt supponimus) quia non habuit fidem. Vnde fit, non cognouisse illa per testimonium alicuius dicentis: nam omnis cognitio huiusmodi, & obscura est, cum per illam non videatur res, & ad fidem pertinet, cum autoritate alterius nitatur. Nec vero esse potuit euidens & clara cognitio: quia vel esset intuitiua, & hoc nõ, quia intuitiua cognitio est rei existentis: hæc autem futura vt scilicet nondum existunt. Quod si dicantur existere in æternitate, nihil iuuat. Primum, quia actus huius scientiæ infusus non mensurantur æternitate, cum sint variabiles & mutabiles. Deinde, quia hæc existentia in æternitate, si intelligatur de vera & reali existentia, quæ possit fundare veram relationem realem coexistentiæ ad Deum existentem in eadem mensura æternitatis, est falsa sententia, & impossibilis, quia nulla res potest vere existere in superiori mensura, nisi ratione existentia, quam habet in propria, quidquid Caiet. & alij Thomistæ opinentur: vt latius in 1. p. questio. 14. ostensum est. Si vero illa existentia in æternitate intelligatur solum secundum præsentiam obiectiuiam, sic videtur peti principium: nam rem esse obiectiue præsentem, nihil aliud est, quam cognosci, seu esse obiectum cognitionis, quod idem est. Dicere ergo, hæc futura videri propter præsentiam obiectiuiam, nihil est aliud, quam dicere, videri, quia videntur, quæ est clara petitio principij. Vel hæc cognitio esset abstractiua, & hæc etiam intelligi non potest: quia nulla veritas, quæ non sit per se nota ex terminis, potest euidenter, & abstractiue cognosci, nisi per aliquod medium, quod illam euidenter ostendat: sed hæc veritas futurorum contingentium non est per se nota ex terminis, vt constat, neq; est aliquod medium, quo euidenter demonstrari possit, quia neque per causam, cum illa sit indifferens, neq; per effectum, quia vel ille effectus est etiam futurus, & de illo erit eadem questio, vel est iam factus, & ita non potest esse proprie effectus rei futuræ, vt sic.

Hæc difficultas duobus modis expediri potest. Primus est, quem Caietanus hic sequi videtur, hanc cognitionem futurorum contingentium esse per modum intuitiue cognitionis, ad eum modum, quo

Fr. Suarez, Tom. 1.

A Deus illa cognoscit: quia nulla videtur esse implicatio contradictionis, cum Deus hæc futura intueatur, quod intellectui creato participationem illius scientiæ communicet. Quod confirmari potest primo, quia per visionem beatam comunicatur intellectui creato intuitiua cognitio horum futurorum, cur ergo repugnabit communicari etiam in proprio genere?

Dicunt aliqui, Deum solum cognoscere hæc futura in determinatione suæ diuinæ voluntatis, & quia hæc determinatio nõ potest clare videri à creatura, nisi per visionem ipsius Dei, ideo non posse illi concedi claram cognitionem futurorum contingentium, nisi per claram visionem. Sed hæc responsio supponit fundamentum valde falsum: quoniam enim Deus possit nonnulla ex his futuris, quæ honesta sunt, & diuinæ voluntati consentanea, suæ efficaci voluntate prædefinire, & tunc in illa cognoscere: tamen affirmare, hoc tantum modo posse Deum cognoscere hæc futura, vel omnia, etiam peccata, posse hoc modo cognosci, improbabile mihi videtur, & à diuina sapietia, & bonitate alienum.

Præsertim, quia Deus non tantum cognoscit contingentia, quæ aliquando futura sunt, sed etiam, quæ nunquam erunt, futura tamen essent, si causæ liberæ hoc vel illo modo ad operandum essent dispositæ, vt in singulari tractatu de hæc re probatum est. Vbi etiam ostendi, non posse hanc scientiam in determinationem diuinæ voluntatis reuocari: tum, quia antecedit, secundum rationem, omnem liberam determinationem diuinæ voluntatis, tum etiam, quia alias intelligi non potest, quomodo non esset Deus autor omnis malæ voluntatis, & laxaret libertatem voluntatis creatæ, vt latius eo loco declaratum est. Habet ergo Deus alium modum intuehdi hæc futura. Quin potius illa cognitio futurorum in determinatione suæ voluntatis, vt sic, non est intuitiua, poterit igitur participatio illius intuitionis per hanc scientiam communicari. Quod ita confirmatur, & explicatur: quia ad cognoscendum hæc futura, duo intelligimus in Deo requiri: alterum est ex parte cognoscentis, quod habeat lumen sufficiens ad perfecte comprehendendam rem, & omnes causas eius, & quidquid potest illas, vel impedire, vel impellere ad operandum, atq; adeo, vt penetrare valeat, nõ solum, quid talis causa agere possit, sed quid actura sit, cum quo lumine necessaria etiam est eminens representatio diuinæ essentia, quæ ratione suæ infinite perfectionis potest habere vim speciei intelligibilis, seu supplere vicem eius ad representandum id, quod futurum est, prout in se futurum est: alterum ad hanc cognitionem requisitum est ex parte obiecti, scilicet, quod illud sit cognoscibile seu scibile: quod habet futurum contingens, non quia iam in re actu existat in se ipso (vt supra probatum est) nec quia existat in aliqua imagine representatum, tanquam in obiecto, in quo cognoscatur, quia talis imago obiectiua, nec satis cõcipi potest, nisi in se habeat formaliter formam eiusdem rationis cum re representata, neq; per illam representari possit, rem esse futuram, quamuis simplex obiectum representari possit, abstrahendo ab omni actuali existentia, præsentem vel futura, sic vt videmus imaginem representare suum exemplar. Cuius ratio esse videtur, quia, rem esse futuram, nihil reale ponit in re possibili, quod sit representabile per huiusmodi imaginem. Deniq; si talis imago danda esset in scientia, quam Deus habet de futuris contingentibus, non esset nisi ipsamet essentia Dei: at vero in diuina essentia non potest esse talis representatio, quia oporteret esse aliquid in ipsa essentia, quod necessario, ac naturaliter deberet illi conuenire: at vero diuina essentia non representat naturaliter, aliquid esse futurum (vt constat) quia quod aliquid sit futurum, pendet ex voluntate eius, naturalis autem representatio diuinitatis non pen-

Obiectio.

Responsio.

der ex voluntate eius. Solum ergo requiritur ex parte obiecti, quod res ipsa vere futura sit, nam hoc ipsum, scilicet, hanc rem esse futuram, est quaedam veritas, omnis autem veritas de se cognoscibilis est ab eo, qui sufficientem vim habet cognoscendi.

Ex his autem duobus, quæ in Deo concurrunt ad hanc scientiam, id, quod tenet se ex parte obiecti, de se non magis repugnat obijci huic scientiæ infusæ creatæ, quam ipsi scientiæ diuinæ, si alias ex parte cognoscens, seu ipsius scientiæ, sit sufficiens virtus, quia nulla potest fingi maior repugnantia: & difficultas in principio tacta quoad hoc soluta est, quia æque procedit in ipsamet scientia Dei: id autem, quod se tenet ex parte cognoscens, videtur posse participari à Deo per species intelligibiles, & lumen supernaturaliter infusum: nam per species datas ad quandam imitationem diuinæ essentiae potest representari res futura quoad omnes condiciones suas: per lumen vero supernaturaliter infusum potest participari illa vis diuini luminis ad penetrandū, & iudicandum de re cognita, non solum quid possit, sed etiam quid futura sit, per modum cuiusdam simplicis intuitus veritatis, quæ vere habeat rationem cognitionis intuitiue, quia attingit rem ipsam futuram secundum omnes condiciones existentiae tam distincte, ac perspicue, ac si esset realiter existens, quod est, habere illam obiectiue præsentem.

Et hic modis dicendi est valde probabilis, quia licet directè probari non possit, esse possibilem creaturæ, non tamen potest satis ostendi, esse impossibilem. Quanquam (vt verum fatear) difficilis sit. Primo, quia licet Deus illo modo intueatur hæc futura, tamen hoc ipsum non capit humana mens, quomodo fiat: sed solum id credit propter infinitam vim diuini intellectus, & propter singularem modum, quo se, & in se cetera omnia comprehendit, ergo satis est, si credamus, posse hunc modū videntis futura communicari creaturæ per supremam scientiam creatam, & visionem ipsius Dei, & non per aliquam inferiorem. Secundo, quia alias dici posset, etiam Angelum per species inditas, & lumen suum, posse dicto modo intueri hæc futura, quia ipsa sunt aliquo modo cognoscibilia, & ipse per species, & lumen suum participat à Deo hanc vim. Quod si respondeas, tale lumen, vel species habentes hanc vim, non posse esse connaturales angelo: huius rei ratio quaritur. Nam si talis representatio non repugnat lumini, & speciei creatæ, extra visionem Dei, vnde ostendi potest, non posse esse connaturalem angelo? Tercio, quia ad videndum dicto modo futuras determinationes causarum liberarum, oportet perfecte intueri omnia, quæ tam ex parte Dei, quam ex parte causæ proximæ, possunt, vel ad effectum concurrere vel illum impedire; sed hæc omnia non cognoscuntur perfecte extra visionem Dei, ergo. Nihilominus tamen asserere non possumus, illum modum esse impossibilem, quia non ostenditur repugnantia, & licet mirabilis videatur, mirabilior est diuina potentia. Intelligenda tamen est hæc sententia, & limitanda, ad ea futura contingentia, quæ per se primo pendunt à creatæ voluntate: nam sunt aliqua, quæ specialiter pendunt ex singulari, & extraordinaria gratia, quæ datur ex sola libera Dei voluntate, de quibus est specialis ratio. Nam cum tales effectus sint indifferentes ex se, non tantum respectu voluntatis creatæ liberæ, sed etiam respectu voluntatis diuinæ, quæ per hanc scientiam infusam, vt in se est, non cognoscitur, neque ipsi effectus possunt per eandem cognosci. Neque enim fieri potest, vt per aliquam scientiam intuitiue videatur effectus contingens futurus, per quam videri non potest causa libera, & interna eius determinatio, seu voluntas, à qua per se proxime pendet, quod talis effectus futurus sit. Quod ex his, quæ infra de cogitatione præteritorum dicentur, euidentius constabit.

Secundus modus explicandi hanc scientiam est, vt per eam solum abstractiue cognoscantur hæc futura; ad hanc autem scientiæ modum, præter species representantes ipsum effectum, quæ per se solè potius ad apprehensionem seruiunt, quam ad iudicium necessarium est aliquid medium, quod euidenter veritatem ostendat, vt difficultas supra tacta, in qua versamur, satis ostendit; hoc autem medium, cum non possit esse causa, vel effectus, vel aliquod aliud signum ex re ipsa sumptum, vt ibidem etiam ostensum est, necessarium esse debet ipsamet reuelatio diuina, in se includens diuinam auctoritatem, & testificationem, euidenter per lumen huius scientiæ manifestatam, nullum enim aliud medium superest, vt ex dictis constat: quod autem hoc possibile sit, facile persuaderi potest, quia nullam inuoluit repugnantiam, & quia lumine prophetico sæpe hoc modo ostenduntur futura.

Sed triplex occurrit in hoc difficultas. Prima est, quia hæc cognitio videtur ad fidem pertinere, nimirum enim testimonio reuelantis. Nec refert, quod illud euidenter cognoscatur, quia euidentia in testificante non excludit fidem. Respondetur aliqui, assensum euidentem in attestante separatam, à visione esse fidem, coniunctum autem cum visionem non esse fidem: sed hoc est dicere, fidem quoad substantiam, & intrinsecum modum ipsius actus esse in anima Christi, licet nō quoad denominationem, quod tamen falsum est. Respondetur ergo, negando assumptionem, est enim de essentia fidei infusæ, vt natur diuina auctoritate credita, & non euidenter cognita per ipsam reuelationem. Vnde, quamuis fortasse fides nō necessario excludat cognitionem euidentem Dei testificantis à subiecto, seu persona credente, & præsertim, quando euidentia illa est inferioris ordinis, sumpta ex aliquibus naturalibus signis, vel effectibus, tamen necessario excludit euidentiam ab ipso assensu, & medio, quo diuino testimonio fidem præbet, est enim de ratione assensus fidei, vt ita sit certus, vt tamen eius certitudo non fundetur in euidentia, sed in solo diuino testimonio credito, & obscure cognito: at vero hæc cognitio scientiæ infusæ est in se euidentis supernaturali claritate & euidentia, oritur ex ipsomet lumine talis scientiæ, in qua certitudo iudicii, & assensus eius fundatur, & ideo talis cognitio non est fidei, sed perfectioris rationis supernaturalis, & dicitur scientia, quia est in se euidentis, & certa.

Sed occurrit secunda difficultas, quomodo fieri possit, vt intellectus habeat supernaturalem euidentiam Dei testificantis per cognitionem, quæ non sit clara visio ipsius Dei. Respondetur. Ad hoc intelligendum, duo oportet explicare: alterum est, quomodo Deus interius loquatur intellectui, nō ostendendo clare, & intuitiue se ipsum, neque rem, de qua loquitur; est enim hoc obscurum, cum Deus non loquatur per signa, aut verba ad placitū significantia, sed solum per conceptus intellectuales naturaliter representantes: quod tamen sæpe hoc modo loquatur, dubitari non potest, per huiusmodi enim locutionis modum reuelauit Angelis fidem, cum eos creauit, & fortasse etiam Adæ, & aliquibus Prophetis. Potest autem hoc ita explicari, quod Deus interius loquatur, formando intellectu conceptum, seu actuale apprehensionem illius rei, quam manifestare vult, quod facere potest, vel dando species nouas, vel mouendo intellectum talibus speciebus informatum ad formando talem rei conceptionem potius, quam aliam, vt verbi gratia, ad concipiendum Deū, vt trinum & vnum, vel quippiam simile. Sed tunc oportet alterū explicare, scilicet, quomodo cum Deus ita loquitur, possit euidenter ostendere, se esse, qui loquitur, nō manifestando clare se ipsum: quod hoc modo intelligi potest, quia, cum Deus animæ loquitur, potest simul dare vim, & lumen supernaturale ad in-

ad intuentum, & quidditatiue cognoscendum, quæ & qualis sit illa locutio: ex quo euidenter intelligitur, illam esse talis rationis, vt non possit esse, nisi à Deo ipso immutante intellectum. Exemplis explicari potest, primo in supernaturalibus: nam si quis euidenter videat actum, vel habitum fidei infusæ, & quidditatiue illum cognoscat, clare videbit, illam esse entitatem supernaturalem, quæ ab alio, quam à Deo, esse non potest. Secundo, ex rebus humanis: nam si satis perspectam habeam vocem alicuius, illa audita, euidenter intelligam, cum esse, qui loquitur, quamuis personam non videam. Si ergo intelligitur Deus habere proprium modum loquendi, seu supernaturaliter immutadi intellectum: sicut enim proprium est Dei illi menti, ita habere potest proprium modum loquendi illi, quo modo clare euidenter cognito, & vt facile diuino lumine cognosci potest, euidenter constabit eodem lumine, Deum esse, qui loquitur, & consequenter erit euidenter, ita rem se habere, sicut mente concepitur, seu auditur.

Sed tunc est tertia difficultas, quia huiusmodi cognitio imperfecta videtur, & superflua animæ Christi, quæ omnia videbat in Verbo. Quid enim attinet, per testimonium etiam euidenter audire, aliquid esse futurum, quod quis clare videt, prout in se futurum est? Respondetur, hunc modum cognitionis posse dici imperfectum *negatiue*, id est, minus perfectum, quam sit ipsa visio intuitiua: non tamen *privatiue*, quia nullam maiorem perfectionem excludit, & in suo genere perfectionem magnam continet, includit enim distinctam cognitionem rerum singularium, quæ futuræ sunt, & eo modo, quo futuræ sunt, & continet etiam aliquam euidentiam illius veritatis, scilicet, quod tales res futuræ sunt. At proinde non est ita imperfectus hic modus cognoscendi, vt Christo repugnet. Superfluous autem erit, si prior est possibilis, nam sufficit vnus modus cognoscendi hæc futura in proprio genere, ille autem erit per simplicem eorum intuitionem, si possibilis est: si autem talis intuitio non esset possibilis, vel non esset data animæ Christi, altera reuelatio non esset superflua, nam talis cognitio ad plura esset utilis, scilicet, ad perfectam prudentiam, & providentiam, & alia, quæ supra dicta sunt.

Ex his, quæ de futuris dicta sunt, intelligi potest, quomodo per hanc scientiam cognoscat anima Christi res præteritas tali tempore, & modo fuisse. Dupliciter enim potest huiusmodi præteritum cognosci. Vno modo per modum memoriz relictæ ex præcedenti cognitione. Et hic modus in præsentia difficultate primum non potest esse vniuersalis, quia non omnia præterita actu fuerunt cognita, vel considerata ab anima Christi, quando fuerunt præsentia, quod in ijs præsertim, quæ fuerunt ante, quam illa anima crearetur, est manifestissimum, & deinde hic motus memoriz (vt ego opinor) non pertinet pure ad scientiam infusam, vt sic. Necessarium est enim, vt quis possit recordari præteritorum ex vi præcedentis cognitionis, vt ex illa aliquid in memoria relictum sit, quod sit principium illius recordationis, & quoad hoc miscetur aliquid scientiæ acquisitæ, seu experientiæ, saltem intellectuales, quamuis illud, quod per hanc memoriam acquiritur, possit esse supernaturale, si à supernaturali actu relictum sit. Alio ergo modo potest præteritum cognosci in se, vel in sua causa, ex vi solius luminis, & specierum infusarum, & hoc modo existimo, eandem esse rationem in cognoscendis præteritis effectibus liberis, seu contingentibus, quæ est in futuris, & ita non minus pertinet ad donum prophetiæ, hæc quam illa. Et ratio est, quia post quas res præterijt, iam non magis habet esse, quam res futura, & sicut propositio de præterito est determinate vera, quia res aliquando iam fuit, ita propositio de futuro, est etiam determinate vera, quia res aliquando erit. Cognouit ergo

Fr. Suarez, Tom. 1.

anima Christi hæc præterita altero ex duobus modis, quibus diximus cognouisse futura: qui facile possunt applicari, seruata proportionem, & posterior videtur vniuersalior, nam quod mundus, verbi gratia, tali die inceperit, cum ex sola Dei voluntate dependere, non videtur posse in se intuitiue videri per solam scientiam infusam, quæ non videtur ipsa voluntas Dei. Et ideo, saltem in huiusmodi effectibus, videtur necessaria euidentia testificantis.

SECTIO III.

Vtrum res supernaturales, seu mysteria gratiæ continentur sub obiecto huius scientiæ.

In hac re explicanda fere nulla est difficultas, nam propter has res cognoscendas videtur præsertim posita hæc scientia, vnde illæ videntur esse quasi obiectum maxime proprium, & accommodatum tali scientiæ.

Dicendum est ergo, cognouisse animam Christi per hanc scientiam quidditatiue, & intuitiue, res creatas supernaturales in substantia, aut modo suo, per proprias earum species, & in proprio genere. Ita sentit D. Thom. hic, & Doctores in. 3. d. 14. neque in hoc inuenio contradicentem; & ratio est, quia istæ res sunt finitæ perfectionis, ergo possunt representari, prout in se sunt, per species creatas eiusdem ordinis, ergo possunt etiam lumine finito eiusdem ordinis clare, & quidditatiue cognosci, ergo potuit communicari animæ Christi huiusmodi scientia harum rerum, ergo communicata est. Probatur hæc vltima consequentia. Primo, quia (vt ostensum est) deuit, vt hæc omnia perfecte cognosceret, non tantum in Verba, sed etiam in principio genere. Secundo, quia, cum ipse sit autor gratiæ, & supernaturalium mysteriorum, debuit habere perfectam scientiam eorum. Tertio, quia lumen huius scientiæ, fuit superioris ordinis (vt supra dictum est) & habuit species intelligibiles proportionatas, ergo.

1. Obiectio.

Sed obijciat primo aliquis de gratia, quæ essentialiter est participatio quædam diuinæ naturæ, vnde non videtur posse quidditatiue cognosci, nisi cognita eodem modo diuina natura, quod non fit nisi per beatam visionem. Respondetur tamen, negando consequentiam, quia etiam omne ens est participatio primi entis, & omnis intellectus creatus est participatio increati intellectus, & tamē possunt in proprio genere cognosci: dicitur ergo gratia participatio diuinæ naturæ, non quia eius essentia consistat in aliqua habitudine diuinæ naturæ, vt ratione illius habitudinis cognosci non possit sine clara cognitione diuinæ naturæ, sed vel quia à diuina natura, vt à propria causa efficiente, & exemplari procedit: vel simul etiam, quia maiorem quandam similitudinem, & singularem conuenientiam habet cum diuina natura, quia est superioris & diuini ordinis. Sicut lumen solis est participatio lucis, & tamen videri & cognosci potest, non visa luce.

2. Obiectio.

Secundo tamen obijci, aut quæri potest de ipsa visione beata, quæ res est creata, & supernaturalis, & tamen videri non potest per hanc scientiam, sed solum per visionem Dei, atq; adeo se ipsa: quia, cum essentialiter terminetur ad Deum, vt præsentem, non videtur posse exacte cognosci, nisi illo actu, quo simul videatur Deus. Respondetur, sermonem esse posse, vel de visionibus aliorum Beatorum, vel de propria visione ipsius animæ Christi. Primo ergo, quoad visiones aliorum, probabile mihi videtur, potuisse in proprio genere cognosci per hanc scientiam per proprias species, atque adeo per propriam cognitionem, distinctam à visione ipsius Dei. Cum enim illa visio sit qualitas creata, distincta à Deo, & in se finita, nihil repugnat in se ipsa videri, & cognosci per propriam speciem, & cognitionem, distinctam à cognitione Dei, quia licet illa visio habeat

Respondio.

Pp 3

quandam